

FENOMENUL MIGRAȚIEI ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ PHENOMENON OF MIGRATION IN EUROPEAN UNION

CROITOR Mihaela,
Studentă, anul II,
Facultatea Relații
internaționale și Științe
politice, IRIM

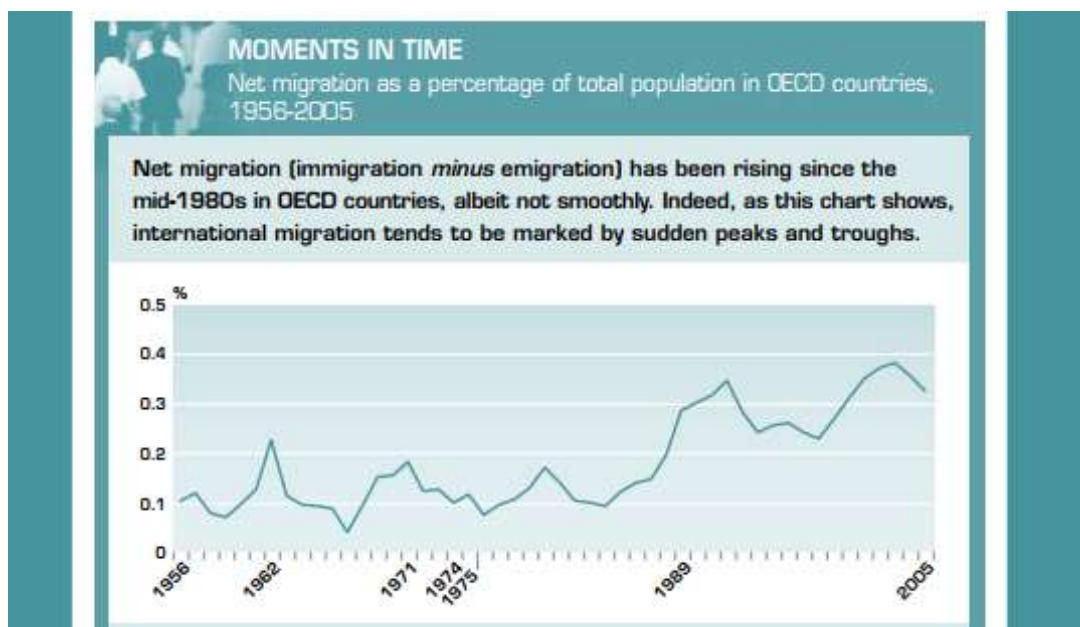
Even if the phenomenon of migration is known for centuries, now is the moment when it must be fully approached due to its widening. Taking in consideration the complexity of phenomenon of migration, we should analyze its different aspects, including religion, the way of thinking, social engagement, language, culture and others. In order to have an objective assessment on the migration consequences and how this can be target oriented for home countries as well as for countries which accept migrants. Tolerance is the value which must characterize residents and emigrants, otherwise this "clash of civilisations" can be a fateful one for whole humanity.

Key-words: migration, immigration, emigration, European Union, OECD

Introducere. Din cauza diversității fenomenului migrației este important să trecem peste retorică și să analizăm obiectiv migrația globală, vom analiza efectele fenomenului. Cei care încearcă acum să ajungă pe țărmurile europene au motive diverse și aleg căi diferite, respectiv și consecințele sunt diferite. Una din consecințele seculare ale fenomenului poate fi considerată apariția societăților multiculturale. Datorită faptului că astăzi migrații care deja au reușit să se stabilească pe teritoriul Uniunii Europene pot să-și impună propriile condiții, acesta a devenit un subiect potrivit de a fi analizat și de a transforma provocările în realizări.

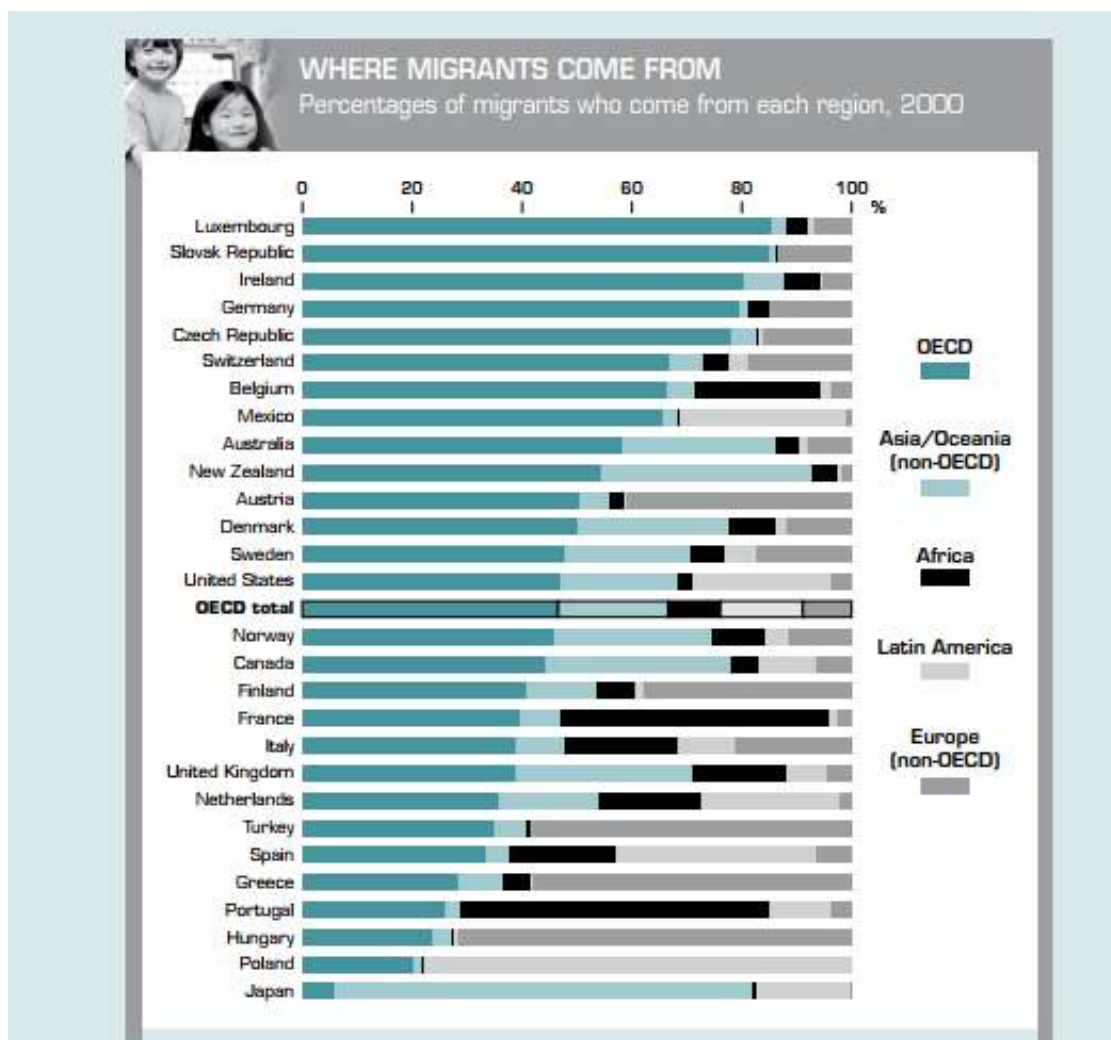
De la migrația de "ieri" la migrația de "mâine". În Uniunea Europeană se recunoaște faptul că migrația legală poate fi un factor favorizant pentru creșterea economică, în condițiile în care este gestionată eficient și canalizată spre sectoarele deficitare. Legătura dintre schimbările demografice și politicile privind migrația este și va continua să fie o problemă importantă a Uniunii Europene în viitorul apropiat. Economiiile și societățile statelor membre vor continua să aibă nevoie de lucrători imigranți. În plus, previziunile arată o tendință de creștere a migrației. De aceea, este nevoie de o abordare comună a problematicii managementului migrației și armonizarea politicilor privind migrația ale statelor membre.

Migrația este un fenomen cunoscut încă mult înainte de a cunoaște frontiere politice. Unele dintre aceste migrații erau ciclice, în dependență de perioade sezoniere luând în considerație ocupația oamenilor. Alții migrau din cauza unor dezastre naturale aceștia din urmă astăzi s-ar numi refugiați. Vom aborda oscilația migrației într-o perioadă mai apropiată secolului nostru:

1. Migrația netă reprezentată în procente din numărul total al populației OECD în perioada 1956-2005[15]

Oscilația graficului migrației depinde de evenimentele de anvergură internațională, cele mai semnificative ar fi: 1962: Sfârșitul războiului Algerian, Războiul de independență al Algeriei a fost un conflict armat între 1 noiembrie 1954 și 19 martie 1962, care a avut loc în Algeria, colonie franceză din 1830, și care a avut ca rezultat obținerea independenței țării în 1962, față de Franța, obținerea independenței a condus la întoarcere multor cetățeni francezi acasă. 1974-1975: Revoluția din Portugalia, căderea juntei grecești și moartea lui Franco al Spaniei. 1975: Sfârșitul Războiului din Vietnam, Războiul din Vietnam a avut loc între 1 noiembrie 1961 și 30 aprilie 1975, căderea Saigonului. Războiul a fost purtat între Republica Democrată Vietnam (Vietnamul de Nord), sprijinită de China și Uniunea Sovietică, și Republica Vietnam (Vietnamul de Sud), sprijinită de Statele Unite. Conflictul s-a încheiat cu înfrângerea Vietnamului de Sud și unificarea țării sub conducere comunistă. Trupele americane s-au retras din Vietnam, acest fapt influențând numărul migranților în țările OECD; 1989: Căderea Zidului Berlin favorizează emigrarea dinspre Est spre Vest în Europa.

2. Procentul migranților din diferite regiuni ale globului, anul 2000[15]

Graficul demonstrează repartizarea migranților în timp ce numerele evidențiază unele fapte fascinante, de exemplu: coloniile istorice ale Belgiei, Franței și Portugaliei din Africa, reflectă un număr relativ ridicat spre aceste țări anume din Africa.

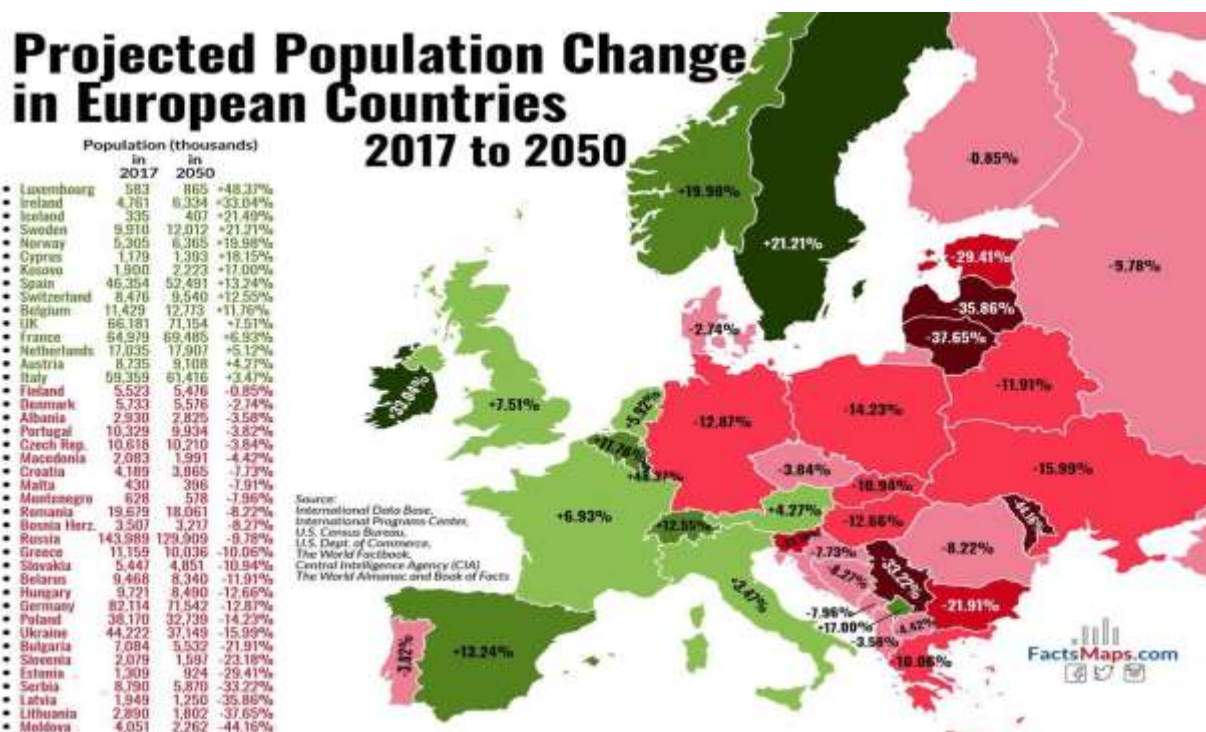
În 2015 și în 2016, Uniunea Europeană (UE) s-a confruntat cu un aflux de refugiați și migranți fără precedent. Peste un milion de persoane au sosit în UE, majoritatea fugind de războiul și teroarea din Siria și din alte țări.

În spațiul Schengen persoanele pot circula liber, fără controale la frontierele interne, însă fluxul de migranți a determinat unele state membre să reintroducă temporar controalele la frontierele lor cu alte țări Schengen. Tot din cauza fluxului imens de migranți și a creșterii șomajului, unele țări și-au schimbat poziția în timp, adoptând politici de limitare a imigrării în masă, drept exemplu ne poate servi Elveția. În urma referendumului din 8 februarie 2009, elvețienii au aprobat un acord care le facilitează românilor și bulgarilor accesul pe piața muncii. Acestora li se oferă permise de muncă, „limitate ca număr până în 2016, pe baza unor măsuri tranzitorii”.

O statistică ONU arată că pentru păstrarea raportului de 3 persoane active la un pensionar și ocuparea locurilor de muncă vacante, Uniunea Europeană va trebui să „importe” anual în perioada 2015 și 2040 cca 6,1 milioane de oameni, această migrație modernă va schimba identitatea populației.

Nevoia de a importa pe lângă specialiști de înaltă calificare și milioane de muncitori „de slabă sau medie calificare” este acută și se datorează scăderii populației și îmbătrânirii acesteia.

Andrei Banc, într-un studiu intitulat Migrația creierelor și a brațelor, arată că nivelul emigrației în Europa va manifesta tendințe negative și în deceniile următoare[3]. Europa va avea în 2050 mai puțini locuitori decât astăzi. De aceea, ea are de ales: își va închide granițele sau „va accepta imigrarea a zeci de milioane de oameni din Asia și nordul Africii. Atât la momentul actual, cât și până la 2050, Luxembourg este țara care are cele mai puține șanse că cetățenii acesteia o vor părăsi, aceasta o demonstrează analiza realizată de Agenția Centrală de Inteligență (CIA). Din păcate, pentru țara noastră se prognozează o emigrare continuă. Republica Moldova este pe primul loc din statele Europene după dorința de emigrare, în schema de mai jos nu se ia în calcul dacă cetățenii Republicii Moldova pleacă cu dorința de a-și crea o nouă viață într-o altă țară sau dacă pleacă pe un termen scurt.

3. Migrarea populației în țările europene pentru perioada 2017-2050 [18]

Beneficiu sau povară. Statele membre ale Uniunii Europene percep diferit fenomenul migraționist, în funcție de contextul specific fiecăruia. De asemenea, publicul percepe migrația, cel puțin dinspre țările terțe, preponderent, cu conotație negativă. De aceea, este nevoie de o campanie de conștientizare asupra aspectelor pozitive ale migrației și a necesității acesteia. Totodată, politicile privind dezvoltarea trebuie să includă și măsuri corespunzătoare pentru gestionarea eficientă a fenomenului migrației. Aceasta cu atât mai mult cu cât îmbătrânirea populației din Uniunea Europeană va avea consecințe tot mai importante atât asupra pieței muncii, cât și asupra sistemelor de pensii și de sănătate.

Legătura dintre schimbările demografice și politicile privind migrația este și va continua să fie o problemă importantă a Uniunii Europene în viitorul apropiat. Economiiile și societățile statelor membre vor continua să aibă nevoie de lucrători imigranți. În plus, previziunile arată o tendință de

creștere a migrației. De aceea, este nevoie de o abordare comună a problematicii managementului migrației și armonizarea politicilor privind migrația ale statelor membre.

Beneficiu sau povară pentru țările de origine și pentru țările care acceptă imigranți? Pentru a aborda aceasta întrebare ne vom referi la doua domenii care constituie seva unei țări, și anume: piața muncii și bugetul public. Dacă ar fi să ne referim la țările care acceptă imigranți, atunci ei o fac pur din punct de vedere pragmatic. Migrații contribuie la creșterea forței de muncă, iar un sondaj realizat de OECD au găsit că în anul 2014, migrații constituiau 47 % în SUA și 70 % în UE în ultimii 10 ani din forța de muncă.[16] La fel ca nativii, tinerii migranți sunt mai predispuși spre învățarea lucrurilor noi decât cei înaintați în vârstă, iar luând în considerație faptul că cei mai mulți dintre migranți sunt tineri ei contribuie semnificativ la flexibilitatea pieței muncii. Pe lângă cele menționate anterior, migrații (doar în cazul în care nu sunt refugiați) contribuie mai mult la achitarea taxelor sociale decât ei primesc beneficii astfel ei au un rol pozitiv asupra creării bugetului de stat.

La fel de obiectiv ar trebui să analizăm și cealaltă latură a piramidei. Într-adevăr ei sunt forță de muncă, însă pe de altă parte ei sunt cei care ocupă locurile de muncă ale autohtonilor iar drept rezultat, ei devin concurenți ai localilor contribuind la scăderea salariilor. Refugiații impun sarcini sporite sistemului de protecție socială dat fiind faptul că Uniunea Europeană își ia angajamentul pentru fiecare refugiat de a-l asigura cu trai și o indemnizație lunară.

Uniunea Europeană înseamnă ”libera circulație” această condiție nobilă a devenit un pericol, a crescut riscul utilizării de către teroriști a armelor chimice, biologice sau nucleare, odată ce o armă a reușit să traverseze hotarul unei țări UE, aceasta este pericol pentru cetățenii a 27 de țări.

Și pentru că tot am amintit de terorism, nu putem să nu subliniem latura religioasă ori psihologică a acestuia. Multiplicarea mișcărilor islamice și popularitatea de care se bucură acestea în Europa Occidentală au la bază resentimentele musulmanilor față de occidentali, pe care îi consideră responsabili pentru insuccesele personale și implicați în războaiele din țările lor.

La această stare de fapt contribuie și oportunitățile relativ limitate de integrare socială și economică oferite acestora de către țările de destinație. Sentimentul de umilință pe care-l trăiesc îi determină pe mulți musulmani să-și pună speranțele și nădejdea în „miracolul credinței”. La aceasta se adaugă și absența sentimentului de apartenență la societățile europene creștin majoritare, care au încercat permanent să-i asimileze pe imigranții islamici. Rezultatul a fost contrar așteptărilor. Toate acțiunile și gesturile asimilaționiste nu au contribuit decât la „amplificarea procesului de radicalizare islamică”. [17] Acest lucru este relevat și de un sondaj de opinie efectuat în Marea Britanie în rândul musulmanilor în anul 2002, subiecții având vârste sub 35 de ani. Un procent de 41% din cei chestionați au răspuns că „se simt numai musulmani și nu britanici și musulmani (o treime din cei peste 35 de ani au declarat că simt același lucru), aceeași tendință s-a înregistrat și în Franța” [7].

Tom Hundley, un bun observator al fenomenului islamic, atrage atenția că Europa are toate șansele să devină, pe fondul unui spor crescut al natalității în rândul imigranților musulmani și a marginalizării lor pe piața muncii, „o fabrică de transformat indivizi frustrați în fundamentalisti sau chiar teroriști” [12]. Concret, adepții aplicării legii islamice (Shari’a) din Franța, Marea Britanie și Germania au solicitat în numele multiculturalismului unele drepturi speciale pentru musulmani, care subminează caracterul laic al statului, principiul protecției în fața legii și sistemul public de școlarizare [6]. Se vehiculează cifre alarmante: în anul 2020, 10% din populația Europei va fi musulmană. Dacă Turcia va intra în Uniunea Europeană, ea va fi cea mai populată întrecând

Germania[13]. Se crede că din rândul clasei de mijloc „se vor ridica membri ai elitei politice și economice, care vor avea un cuvânt de spus în decizia strategică de mâine”[4].

Dacă ar fi să ne referim la ceea ce se întâmplă în prezent în Bruxelles, atunci am putea menționa că consilierii proveniți din refugiați au propus schimbarea bisericilor în moschee. De unde și îngrijorarea guvernelor occidentale față de ascensiunea islamului în Europa preponderent creștină. Prezentând poziția de beneficiu sau povară a fenomenului de migrație pentru țările care acceptă imigranți am putea să ne aliniem unei tabere, însă nu înainte de analiza aceleiași poziții și pentru țările de origine, aici referindu-ne în special la cazul Republicii Moldova.

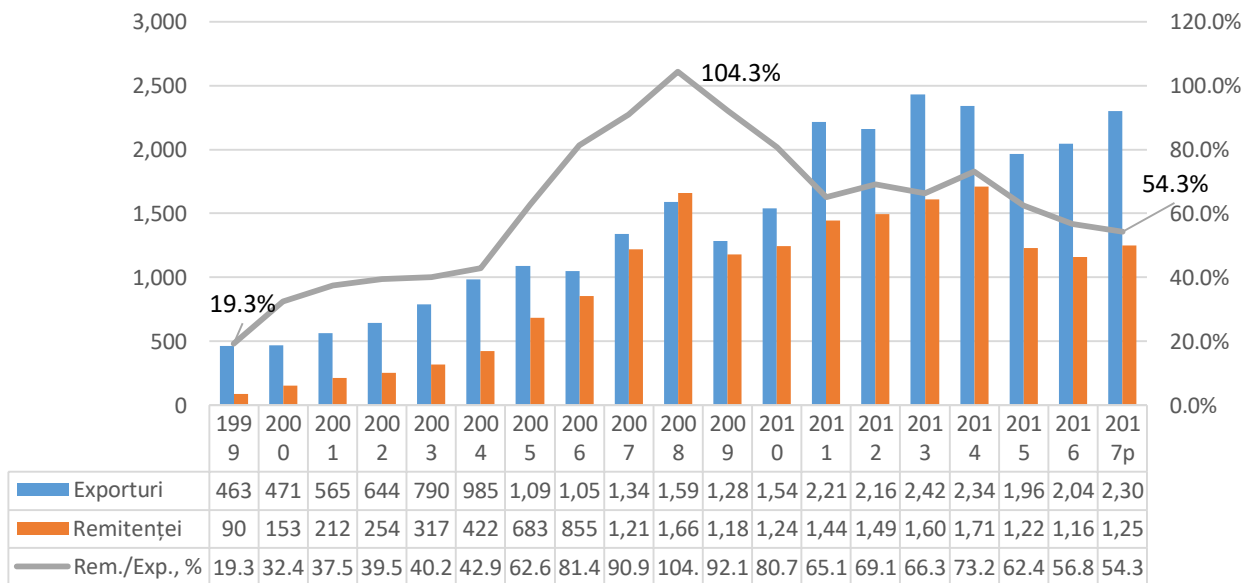
Migrația este o caracteristică a vieții social-economice în multe țări, dar profilul unui migrant variază considerabil. Motivul este țara-sursă a migrației. Indiferent de cauza și sursa migrației, ea joacă un rol important mai ales asupra economiei globale. Efectele pozitive ale plecării oamenilor din țara de origine ar putea fi considerate: scăderea ratei șomajului, creșterea remitențelor și repatrierea cunoștințelor obținute în țara pe care au vizitat-o, însă în acest caz ar trebui să analizăm șansele de întoarcere acasă a celor care au plecat.

Nigel Harris (2004) considera că principalele canale prin care migrația exercită un impact favorabil asupra dezvoltării statelor de origine sunt remitențe și repatrierea know-how-ului acumulat de lucrători imigranți în țările gazdă. Creșterea volumului migrației va determina și creșterea remitențelor (sumele repatriate în țara de origine de emigranți)[5]. În susținerea lui N. Harris este și opinia lui Uri Dadush, director la Banca Mondială (2004), Implicațiile deosebit de favorabile ale acestora asupra dezvoltării rezultă din faptul că remisiile constituie cea mai stabilă sursă de valută pentru țările sărace, care reprezintă principala lor destinație[3].

Valuta trimisă de imigranți familiilor rămase în țară contribuie la ridicarea standardelor acestora de viață. De asemenea, fluxul de valută al imigranților scade presiunea „asupra deficitului contului curent și balanței de plăți externe al acestora”. Economisirea veniturilor emigranților în sistem bancar are la rândul ei un efect pozitiv asupra dezvoltării economice[9]. Lucrătorul migrant care revine în țara de origine poate beneficia de experiența dobândită în străinătate, sporindu-și șansele de angajare sau putând deveni angajator pentru alte persoane, contribuind și în acest fel la reducerea șomajului.

Evident, pe lângă efectele pozitive pot fi prezentate și efecte care conduc la destabilizarea economiei țării de origine, migrația accentuează dezechilibrul de balanță comercială, favorizând importurile de bunuri, pe lângă aceasta emigrarea este echivalentă cu pierderea forței de muncă. Din păcate emigrează ”mințile luminate” are loc brain-drain, dat fiind faptul că tinerii care pleacă au deja o pregătire profesională și contribuie la dezvoltarea țării care le oferă condiții mai bune de manifestare profesională.

În particular, vom analiza cazul Republicii Moldova ca țară de origine a majoritatea emigranților care aleg să-și desfășoare activitatea în unele din țările Uniunii Europene. Pentru început vom examina fluxul remitențelor în țara noastră în raport cu exporturi.

4. Graficul raportului dintre remitențe și exporturi 1999-2017[8]

Graficul reprezintă intrările de valută din exporturi și remitențe, în milioane USD. Făcând o analiza a graficului pentru perioada 1999-2017, putem observa cu ușurință nivelul exporturilor și remitențelor. Iar linia semnificând raportul dintre aceste doua. Dacă în anul 1999 raportul dintre exporturi și remitențe era de 19,3%, în favoarea exporturilor, atunci în anul 2008, raportul constituie de peste 100% în favoarea remitențelor. Vorbind despre prezent, acest raport este constituit din 54,3%.

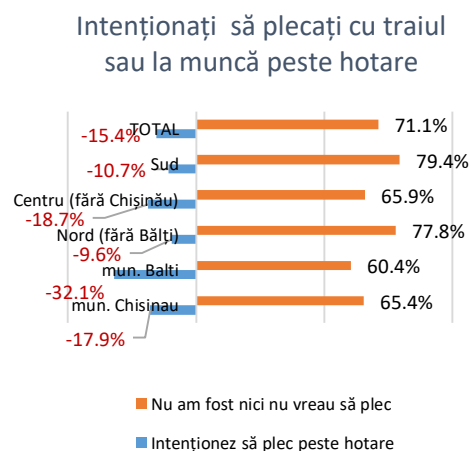
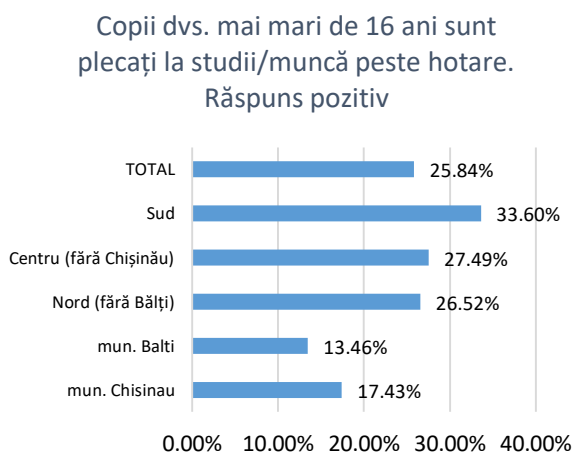
Reducerea volumului de remitențe sa produs de două ori: după criza mondială din 2008 și jaful bancar din 2014. Impactul crizei din 2014 a fost mai profund, mai lung în timp și cu o recuperare mult mai lentă.

Potrivit experților, în scurt timp Republica Moldova se va confrunta cu cel de-al doilea val de migrație[8]. Diferența semnificativă a celor doua valori constă în cauzele emigrării, în primul val de emigrație oamenii plecau la limita disperării, scopul era de a supraviețui, însă cel de-al doilea val de emigrare este caracterizat de dorința de a trăi o viață mai bună, condiții ”liniștite”.

Putem analiza diferențele în schemele ce urmează:

Primul val de emigrație

În prezent asistăm la cel de-al doilea val de emigrație

Primul val de emigrație a cuprins populația din satele și orașele mici, Cel de-al doilea val de emigrație cuprinde populația din cele două orașe mari din partea dreaptă a Nistrului. La prima etapă urmărim intenția de emigrare a celor din mun. Bălți și se anticipă o a doua etapă de emigrare care va afecta populația mun. Chișinău[8]. Trebuie însă să menționăm că acestea sunt doar niște analize dar evoluția acestor numere stă în mâinele cetățenilor țării noastre.

Concluzie. Migrația este un fenomen complex, în general cu efecte bune dacă este îndreptată abil. Democrațiile europene, care au dorit să țină sub control migrația ilegală au fost nevoite să se angajeze în forme de cooperare internațională pentru a stopa fenomenul, deoarece măsurile luate de guvernele naționale nu au avut succesul scontat. Cooperarea internațională lasă uneori de dorit atunci când este nevoie să se asigure refugiaților condițiile decente de trai. Deși migrația, în special, „migrația creierelor” are efecte pozitive asupra economiei țărilor de destinație, ea devine constant un subiect predilect al campaniilor electorale și al celor de presă. În condițiile crizei actuale, reducerea sau stoparea migrației nu ar face decât să adâncească deficitul economic al țărilor care se confruntă cu dezechilibre pe piața muncii. Adversarii migrației uită prea ușor că în unele țări jumătate din dezvoltarea economică se datorează mâinii străine de lucru. În sfârșit, migrația personalului cu o înaltă calificare reprezintă un factor de risc social atât pentru țările de origine cât și pentru cele de destinație.

BIBLIOGRAFIE:

1. Coteanu I., Seche L., Seche M. Dicționar explicativ al limbii române, București, 1998.
2. Dima E., Cobeț D., Manea L., Dănilă E. Dicționar explicative ilustrativ al limbii române, Editura ARC; GUNIVAS
3. Dadush, U. Banca Mondială, dezbaterea internațională cu tema „Relația de cauzalitate între procesul migrației și dezvoltarea la nivel global”, Bruxelles, 2004
4. Dobrescu P. Alina Bârgăoanu. Geopolitica www.romaniaeuropa.com/.../geopolitica_paul_dobrescu_alina_bargaoanu.php.
5. Harris, N., ”Dezbaterea internațională cu tema „Relația de cauzalitate între procesul migrației și dezvoltarea la nivel global”, Bruxelles, 2004
6. Stoica I. Radicalizarea islamică în Europa. http://cssas.unap.ro/ro/pdf_carti/stratXXI_2007_vol2.pdf
7. Tudorache C. ”Evoluția fenomenului migrației în Europa”
8. Ioniță V. Republic of Moldova current state of affairs – a reality check”
9. Țugui M. ”Migration effects on economic growth under the conditions of the global crisis” p. 471 -http://www.asecib.ase.ro/simpozion/2009/full_papers/pdf/39_Tugui_ro.pdf.
10. cssas.unap.ro/ro/pdf_studii/migratie_si_securitate.pdf
11. <http://www.sri.ro/upload/intelligence14dec.pdf>
12. <http://www.revista22.ro/politica-si-redistribuirea-puterii-globale-3699.html>
13. <http://www.stiintasitehnica.ro/index.php?menu=8&id=172>
14. <http://publications.europa.eu/webpub/com/factsheets/migration-crisis/ro/>
15. <http://www.oecd.org/general/searchresults/?q=black%20list&cx=012432601748511391518:xzeadub0b0a&cof=FORID:11&ie=UTF-8>
16. <http://www.oecd.org/migration/OECD%20Migration%20Policy%20Debates%20Numero%2002.pdf>

17. <http://www.sferapoliticii.ro/sfera/137/art03-sinescu.html>
18. <http://factsmaps.com/projected-population-change-european-countries-2017-2050/>